

Tämän kirjan omistaa

Tähän voit
kiinnittää
kuvasi

Oma nimi

Puhelin

Teoriaopeni nimi ja yhteystiedot _____

Teoriatuntini on _____ klo _____

Paikka _____

Pääainesoittimeni on _____

Soitonopeni on _____

Mielimusiikkiani on _____

Säveltäjiä, joiden musiikkia olen soittanut _____

Orkesterit, kuorot ja yhtyeet, joissa olen mukana _____

Nimikirjoitus tai puumerkki

Hyvä opettaja

Musiikkiseikkailu 3 on uudenaikainen musiikin perusteiden oppimateriaali, joka viimeistelee musiikin perusteiden perustason oppisisällön. Kirjasarja on suunniteltu oppimateriaaliksi opetusryhmille ja yksityisopetukseen, mutta siinä on pyritty huomioimaan myös itseopiskelevan tarpeita. Kirja sopii hyvin myös soitonopiskelun lomassa käytettäväksi.

Sarjan kolmannen osan musiikillinen anti täydentää lastenlauluja ja kansanlauluja painottaneiden edellisten osien jälkeen kokonaisuuden taidemusiikin katkelmilla. *Musiikkiseikkailu 3* tutustuttaa myös kokosävelharmoniaan ja valittuihin kevyen musiikin ilmiöihin, kuten rytmiseen kolmimuunteisuuteen sekä bluesharmoniaan.

Musiikillisten asioiden oppimista syventävät omat soivat kokeilut, ja tähän keskitytään erityisesti sarjan kolmannessa osassa. Kaikki tehtävät on tarkoitettu saadaan soimaan, omalla äänellä tai soittaen, ryhmässä tai yksin. Kaikissa *Musiikkiseikkailun* osissa on säveltämiseen ja sovittamiseen ohjaavia tehtäviä, mutta toivottavaa on, että niitä muokataan ja sovelletaan aina tarpeen mukaan. Pääasia on kannustaa oppijaa erilaisiin musiikillisiin kokeiluihin, jotka ruokkivat myös omaehtoista oppimista ja tiedonhankintaa.

Opettajan opas sisältää mallivastaukset oppilaan kirjan harjoituksiin sekä lisäohjeita ja vinkkejä niiden toteuttamiseen. Sivukohtaiset ohjeet on sijoitettu kirjan loppuun. Jokainen opetusryhmä on erilainen, ja siitä syystä ohjeista kannattaa poimia omaan opetukseen parhaiten soveltuvat.

Musiikkiseikkailu 3 tutustuttaa oppijan sointutehoihin I–VII. Sointuastemerkkien rinnalla on tarkoitettu käyttää systemaattisesti myös reaalisointumerkkejä. Reaalisointumerkkien käytössä kirjaan on valittu suomalaisittain selkeä merkintätyyli: H-kirjain esiintyy sointumerkinnöissä, kuten useimmissa suomalaisissa laulukirjoissakin. B-duuri/-mollisoinnut merkitään kansainvälisemmällä tavalla B $\flat$. Merkintöjen erot voidaan ottaa opetuksessa esille.

2000-luvun musiikin perusteiden oppilas voi hyödyntää verkko-oppimateriaaleja entistäkin kattavammin. *Musiikkiseikkailun* nettisivulta oppilas löytää mm. lisämateriaalia ja oppimispelisiä. Edeltäneiden osien tapaan suuri osa kirjan materiaalista on soivassa muodossa *Musiikkiseikkailun* Äänikirjastossa. Äänikirjasto palvelee niin omatoimista oppilasta kotioloissa kuin opettaja johtoista opetusryhmää. Suosittelen lämpimästi Äänikirjaston käyttöä kirjallisen materiaalin rinnalla.

Kaikkiin kolmeen *Musiikkiseikkailu*-kirjaan on saatavissa opettajan työtä helpottavat Älytauluversiot. Älytauluversio sopii käytettäväksi erityisesti älytauluissa, mutta sitä voi hyödyntää myös projektorilla tai valkokankaalla varustetuissa opetustiloissa. Nettisivulta löytyvät ohjeet älytauluversioiden lataamiseen.

Oppikirja yhdistettynä Äänikirjaston käyttöön, älytaulun hyödyntämiseen, verkko-oppimispelisiin ja omaan soittimen (ja/tai luokassa olevien koskettimistojen) käyttöön muodostavat kokonaisuuden, joka innostaa oppilaan ja opettajan monipuoliseen, virikkeelliseen ja palkitsevaan oppimiseen ja opettamiseen.

Äänikirjaston käyttö, älytaulun hyödyntäminen, verkko-oppimispelit ja oman soittimen tai luokassa olevien koskettimien mukaanotto muodostavat nykyaikaisen, monipuolisen, virikkeellisen ja palkitsevan oppimisen ja opettamisen yhdistelmän.

Lämpimimmät kiitokseni haluan esittää kirjasarjan toimitustyön tehneelle Päivi Kerola-Innalalle isosta toimitustyöstä ja innoittamisesta projektin edetessä; Janne Lahtiselle taitosta, kansista, nuoteista ja kuvituksen koostamisesta; kirjan teossa kannustaneille kollegoilleni eri puolilla Suomea sekä 3. osan osalta kiitos Marja Saarelalle kommentteista; työnantajalleni Espoon musiikkiopistolle ja oppilaille tuesta ja innoituksesta; WSOY:n kirjallisuussäätiölle tuesta oppimispelien toteutuksessa sekä perheelleni, joka on jaksanut tsemppata välillä yömyöhällekin edenneistä kirjoitussessioistani huolimatta.

Oivaltavia ja mukaansatempaavia opetushetkiä toivottaen
Susanna Ertolahti-Mertanen

Musiikkiseikkailu 3 -kirjan avulla opit:

- hahmottamaan säveliä ja harmoniaa eri avaimilta
- uusia rytmejä
- uusia sävellajeja
- säveltäpäilemaan monipuolisempia melodioita
- paljon uutta soinnuista ja harmonioista
- sovittamista ja säveltämistä eri tyylien mukaan
- tunnettuja teoskatkelmia eri säveltäjiltä
- soittamaan harmoniayhdistelmiä sointusoittimella
- hallitsemaan musiikin tekemiseen liittyviä perustaitoja

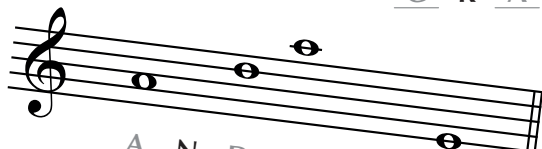

Salasanat

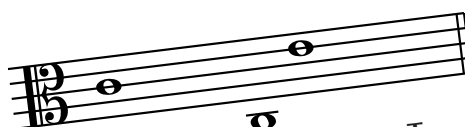
Suomentakaa vieraskieliset musiikkisanat yhdessä.

G R A N D P I A N O

A N D A N T E

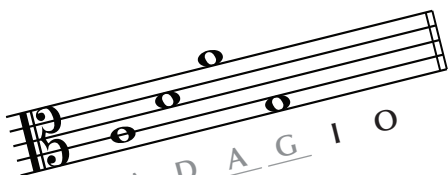
C O N C E R T

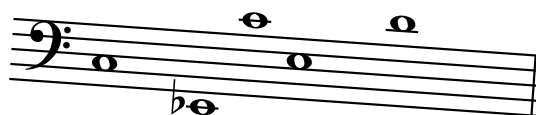
B R A S S E S

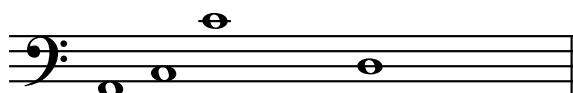
P R E S T O

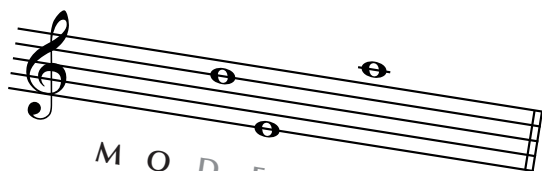
A D A G I O

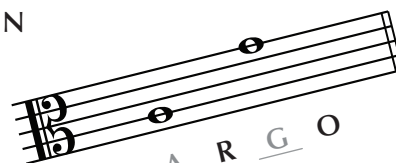
C R E S C E N D O

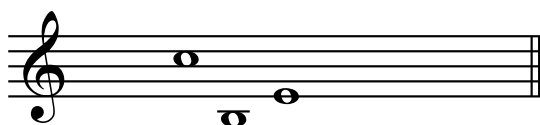
A C C O R D I O N

M O D E R A T O

L A R G O

S C H E R Z O

M A E S T O S O

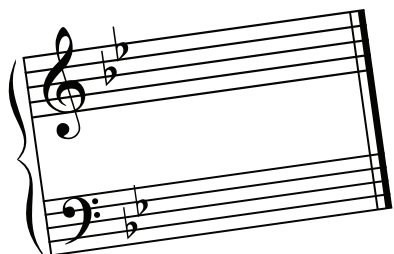
Aika-arvojumppa

Kirjoita aika-arvon tai yhdistelmän viereen sen nimi sekä lukutavu. Merkitse ruutuun kesto iskuina.

 = puolinuotti	taa-aa	2	
 = kokonuotti	taa-aa-aa-aa	4	
 = pisteellinen puolinuotti	taa-aa-aa	3	
 = puolitauko aika-arvo	2	 = neljäsosanuotti aika-arvo	1
 = kuudestoistaosanuotti	ka (tai ri)	0,25	
 = pisteellinen neljäsosanuotti	taai	1,5	
 = kahdeksasosanuotti	ti	0,5	
 = kokotauko aika-arvo	4	 = taai-ti lukutavu	2
 = tiik-ka (tai tii-ri) lukutavu	1	 = takataka (tai tiritiri) lukutavu	1
 = titi lukutavu	1		
 = tii-taka (tai ti-tiri) lukutavu	1	 = kahdeksasosatauko aika-arvo	0,5
 = kuudestoistaosatauko aika-arvo	0,25	 = taka-tii (tai tiri-tii) lukutavu	1

Etumerkintäkertaus

Piirrä pyydetty etumerkintä. Merkitse myös rinnakkaissävellaji.

B / g

G / e

E / cis

Es / c

A / fis

As / f

F / d

B / g

Es / c

D / h

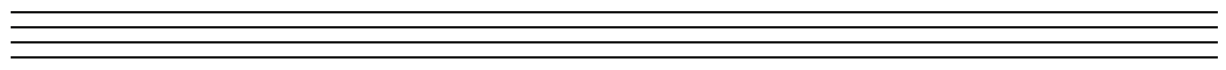
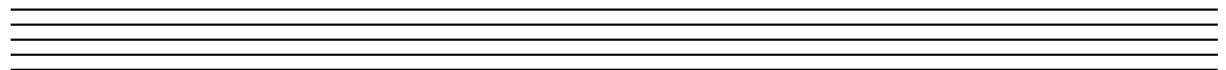
Solfasurffa

Tunnista melodioiden sävellajit ja solfaa ne. F-avaimelle kirjoitetun melodian voit laulaa oktaavia korkeammalta.

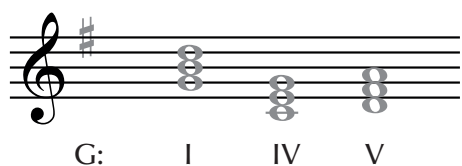
Voit käyttää alla olevia viivastoja myöhemmin apuna soinnutuksessa tai tarvittaessa melodian-kirjoitusharjoituksiin.

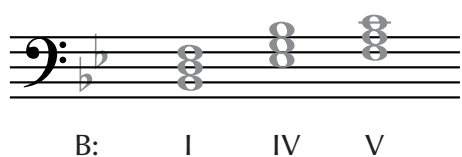
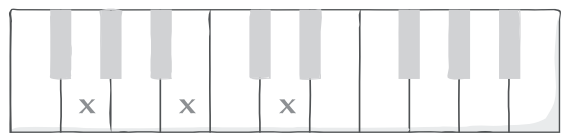
Sointutehot

Toonika, subdominantti ja dominantti

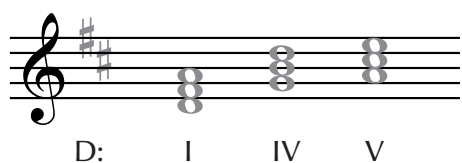
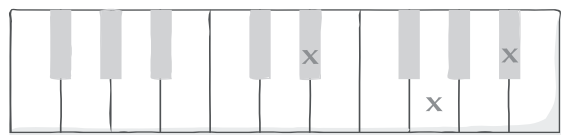
Toonika, subdominantti ja dominantti ovat tulleet tutuiksi jo Musiikkiseikkailun aikaisemmista osista. Kerrataan vielä.

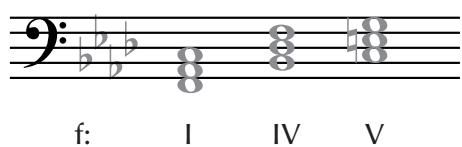
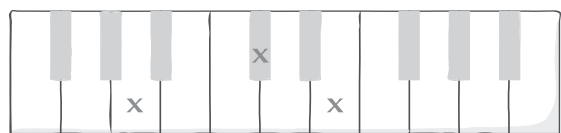
G: I

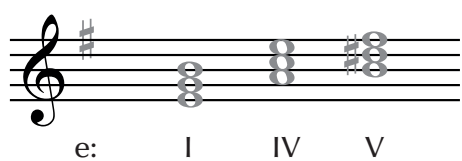
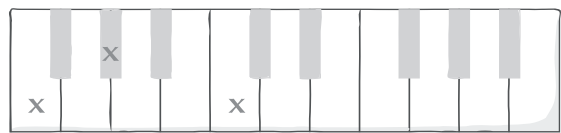
B: IV

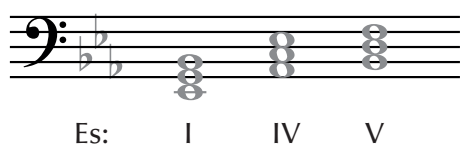
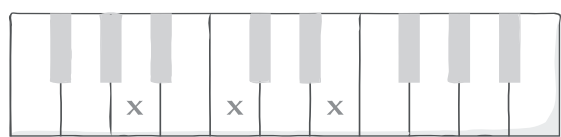
D: V

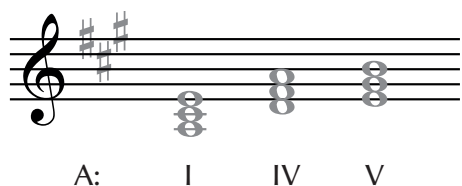
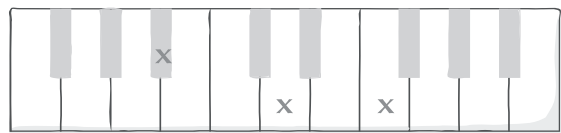
f: I

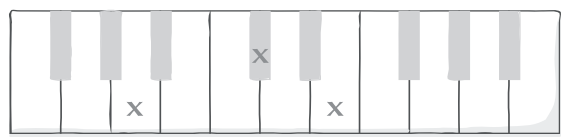
e: IV

Es: V

A: I

Sointukuuntelu

Tiesitkö, että monissa kappaleissa ainoat käytetyt soinnut ovat I, IV ja V asteen soinnut? Kuuntele sointuketjuja, solfaa soinnut Äänikirjaston ääninäytteen mukana ja merkitse ne sointuasterkeihin ja reaalisointumerkeihin. Lopuksi soita katkelmat omalla soittimellasi* tai koskettimistolla.

I I⁶ IV V I

F:

F	F	B $\flat$	C	F
---	---	-----------	---	---

I V I V I

h:

Hm	F $\sharp$	Hm	F $\sharp$	Hm
----	------------	----	------------	----

I IV V I I

g:

Gm	Cm	D	Gm	Gm
----	----	---	----	----

I IV I I⁶₄ V I

B:

B $\flat$	E $\flat$	B $\flat$	B $\flat$	F	B $\flat$
-----------	-----------	-----------	-----------	---	-----------

I IV V I V I

A:

A	D	E	A	E	A
---	---	---	---	---	---

I V I IV V I

C:

C	G	C	F	G	C
---	---	---	---	---	---

I IV I I⁶ V I

e:

Em	Am	Em	Em	H	Em
----	----	----	----	---	----

Sävellä oma sointuketjusi:

--	--	--	--	--	--

* Mikäli soittimesi ei ole sointusoinin, voit soittaa soinnut sopivalta korkeudelta murtosointuina.

Oktaavialat

sekä kaksoisylennys ja -alennus

Nimeä oktaavialat.

subkontra		kontra		suuri	
8 ^{vb} - - - - -					
A ₂ * H ₂		C ₁ D ₁ E ₁ F ₁ G ₁ A ₁ H ₁		C D E F G A H	

pieni		1-viivainen		2-viivainen	
c d e f g a h		c ¹ d ¹ e ¹ f ¹ g ¹ a ¹ h ¹		c ² d ² e ² f ² g ² a ² h ²	

*Akustisen pianon matalin ääni yleisimmissä malleissa.

Kolmiviivaisesta oktaavista ylöspäin sävelten merkinnässä kannattaa käyttää 8va-merkintää.

Millä soittimilla voit soittaa kolmiviivaisia ja sitä korkeampia ääniä?

x = kaksoisylennys

ylentää säveltä kaksi puoliaskelta

(cisis, disis, eisis, fisis, gisis, aisis, hisis)

bb = kaksoisalennus

alentaa säveltä kaksi puoliaskelta

(ceses, deses, eses, fesese, geses, asas, bb)

Joissakin tilanteissa säveliä tulee ylentää tai alentaa kaksi puoliaskelta. Tällaisia tilanteita on esimerkiksi joissakin harmonisissa tai melodisissa molliasteikoissa.

Nimeä sävelet:

aisis ¹	eses ²	disis ¹	geses ²	cisis ²	asas ²	Bb	fisis	Deses	Gisis	feses	eisis

Piirrä sama sävel enharmonisesti (= samana soiva sävel):

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Solfasurffa

Tunnista melodioiden sävellajit ja solfaa ne. F-avaimelle kirjoitetun melodian voit laulaa oktaavia korkeammalta.

h :

c :

F :

Oi, jos ilta joutuisi

Suomi

h :

Oi, jos il - ta jou - tui - si, vai - vat vai - men - tui - si,
 Oi, jos ar - mas läk - si - si pa - pin pa - ki - noil - le,

hi - ki - hel - met kui - vui - si, ja ar - mas lai - men - tui - si.
 hen - tuk - se - ni hel - tyi - si ja tai - puis ta - lo - sil - le.

Sil - loin ois, oi, sil - loin ois mun rin - nas - sa - ni rau - ha.

Voit käyttää alla olevia viivastoja myöhemmin apuna soinnutuksessa.

Empty musical staves for practice.

Iloinen puuhatuokio I

Sävellajimosaiikki

Yhdistä viivalla tummista ruuduista lähtevien asteikoiden sävelet oikeassa järjestyksessä. Rakenna molliasteikot luonnollisen mollin mukaan.

The puzzle grid consists of 14 rows and 14 columns. The central 4x4 area is shaded gray and contains the word "BRAVO!!!!" in large, bold, white letters. The grid is filled with musical notes and symbols. The notes are arranged in a way that allows for a path to be traced from the dark gray squares to the correct notes in the grid. The path starts from the dark gray squares and ends at the central "BRAVO!!!!" area.

The grid contains the following notes and symbols (from top to bottom, left to right):

- Row 1: 14 empty squares.
- Row 2: 14 squares. The 3rd square is dark gray with a 'd' note. The 5th square is dark gray with a 'B' note. The 7th square is dark gray with a 'ces' note. The 9th square is dark gray with a 'cis' note. The 11th square is dark gray with a 'D' note. The 13th square is dark gray with an 'A' note. The 14th square is dark gray with a 'des' note.
- Row 3: 14 squares. The 2nd square has an 'eis' note. The 4th square has an 'e' note. The 6th square has a 'd' note. The 8th square has an 'es' note. The 10th square has a 'dis' note. The 12th square has a 'b' note. The 14th square has an 'h' note.
- Row 4: 14 squares. The 2nd square has a 'ges' note. The 4th square has a 'fis' note. The 6th square has an 'f' note. The 8th square has a 'fes' note. The 10th square has an 'f' note. The 12th square has an 'e' note. The 14th square has a 'd' note.
- Row 5: 14 squares. The 2nd square has a 'cis' note. The 4th square has a 'fes' note. The 6th square has a 'fis' note. The 8th square has an 'f' note. The 10th square has a 'dis' note. The 12th square has an 'as' note. The 14th square has a 'g' note.
- Row 6: 14 squares. The 2nd square has an 'a' note. The 4th square has a 'g' note. The 6th square has a 'gis' note. The 8th square has a 'g' note. The 10th square has a 'fes' note. The 12th square has a 'fis' note. The 14th square has an 'f' note.
- Row 7: 14 squares. The 2nd square has an 'e' note. The 4th square has a 'd' note. The 6th square has a 'cis' note. The 8th square has a 'fes' note. The 10th square has a 'fis' note. The 12th square has an 'f' note. The 14th square has a 'dis' note.
- Row 8: 14 squares. The 2nd square has an 'as' note. The 4th square has a 'g' note. The 6th square has a 'gis' note. The 8th square has a 'g' note. The 10th square has a 'fes' note. The 12th square has a 'fis' note. The 14th square has an 'f' note.
- Row 9: 14 squares. The 2nd square has a 'b' note. The 4th square has a 'c' note. The 6th square has an 'as' note. The 8th square has an 'a' note. The 10th square has a 'gis' note. The 12th square has an 'a' note. The 14th square has an 'h' note.
- Row 10: 14 squares. The 2nd square has a 'd' note. The 4th square has a 'b' note. The 6th square has a 'dis' note. The 8th square has an 'e' note. The 10th square has a 'ces' note. The 12th square has a 'c' note. The 14th square has a 'cis' note.
- Row 11: 14 squares. The 2nd square has a 'des' note. The 4th square has a 'd' note. The 6th square has a 'gis' note. The 8th square has an 'a' note. The 10th square has a 'des' note. The 12th square has a 'dis' note. The 14th square has an 'e' note.
- Row 12: 14 squares. The 2nd square has a 'cis' note. The 4th square has a 'c' note. The 6th square has a 'b' note. The 8th square has a 'fis' note. The 10th square has a 'g' note. The 12th square has a 'gis' note. The 14th square has a 'ces' note.
- Row 13: 14 squares. The 2nd square has a 'c' note. The 4th square has a 'b' note. The 6th square has a 'fis' note. The 8th square has a 'g' note. The 10th square has a 'gis' note. The 12th square has a 'ces' note. The 14th square has a 'c' note.
- Row 14: 14 squares. The 2nd square has an 'h' note. The 4th square has an 'ais' note. The 6th square has an 'e' note. The 8th square has an 'es' note. The 10th square has a 'b' note. The 12th square has an 'h' note. The 14th square has a 'his' note.
- Row 15: 14 squares. The 2nd square has an 'a' note. The 4th square has a 'gis' note. The 6th square has a 'd' note. The 8th square has a 'dis' note. The 10th square has a 'd' note. The 12th square has a 'gis' note. The 14th square has an 'as' note.
- Row 16: 14 squares. The 2nd square has an 'ais' note. The 4th square has an 'a' note. The 6th square has a 'dis' note. The 8th square has a 'd' note. The 10th square has a 'gis' note. The 12th square has an 'as' note. The 14th square has an 'ais' note.
- Row 17: 14 squares. The 2nd square has an 'f' note. The 4th square has a 'fis' note. The 6th square has a 'cis' note. The 8th square has a 'c' note. The 10th square has a 'fes' note. The 12th square has a 'fis' note. The 14th square has a 'g' note.
- Row 18: 14 squares. The 2nd square has a 'gis' note. The 4th square has a 'g' note. The 6th square has a 'ces' note. The 8th square has a 'c' note. The 10th square has a 'cis' note. The 12th square has a 'dis' note. The 14th square has an 'e' note.
- Row 19: 14 squares. The 2nd square has an 'E' note. The 4th square has an 'eis' note. The 6th square has an 'h' note. The 8th square has a 'b' note. The 10th square has an 'Es' note. The 12th square has an 'f' note. The 14th square has a 'fis' note.
- Row 20: 14 empty squares.

Melodian soinnuttaminen

kertaus

Soinnutustaidosta on paljon iloa! Soinnuttamalla voit luoda helposti säestyksen moniin tuttuihin lauluihin.

Melodioiden soinnuttamiseen I, IV ja V asteilla tutustuttiin jo edellisessä osassa. Kerrataan periaatteet.

- Melodiat alkavat usein toonikasoinnalla ja päättyvät siihen.
- Sopivimman soinnun sävelet ovat melodiassa yleensä painokkailla iskuilla (esim. 1. ja 3.).
- Sointuja on tavallisimmin 1–2/tahti. Joskus samalla soinnulla voidaan säestää kaksi tai useampia tahteja. Toisaalta, liian tiheä soinnutus saattaa olla säestystyylistä tai temposta riippuen haastava esittää.
- Vaihtoehtotilanteissa anna korvan ratkaista paras lopputulos.

Soinnuta sivujen 9 ja 13 solfamelodioita. Voit merkitä tarvitsemasi soinnut sivuilla oleville vapaille viivastoille. Kokeile ratkaisujasi myös käytännössä:

Soita soinnut omalla soittimellasi (kokonaisin soinnuin tai murto-soinnuin tai pelkillä bassosävelillä) tai soita ne koskettimistolla.

Voit myös soittaa soinnutusratkaisut kaverin kanssa siten, että toinen soittaa melodian ja toinen soinnut.

Voitte myös kokeilla musisointia koko ryhmän voimin niin, että jaatte tehtävät (esim. melodian soittajat/laulajat, basson soittajat/laulajat, sointujen soittajat/laulajat jne.).

Soinnuttamista kannattaa harjoitella myös korvakuulolta (ilman että merkitset sointuja lainkaan muistiin). Voit aloittaa helpoista melodioista, kuten *Tuiki, tuiki, tähtösestä*. Solfaa tai laula melodias ja kokeile, mikä soinnuista (I, IV, V) sopii kuhunkin tilanteeseen parhaiten.

Mikäli sointujen soittaminen on sinulle vielä uutta, voit aloittaa harmonioiden kokeilun pelkillä basson sävelillä.

Merkitse tähän melodiat, joihin pystyt soittamaan sointusäestyksen korvakuulolta.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Intervallikertaus

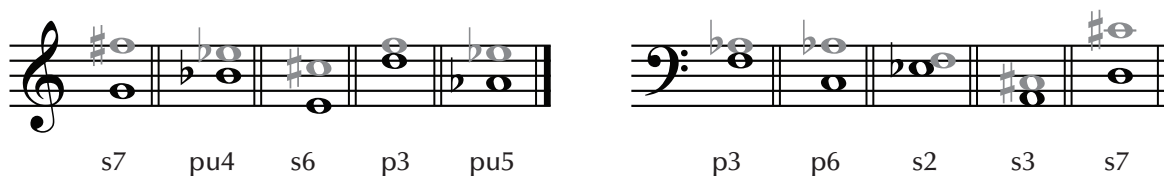
Edellisessä osassa opimme kolme tärkeintä intervallien laatua (puhdas, suuri ja pieni).

Suurissa ja pienissä
intervalleissa esiintyy
aina s-kirjain (sekunti,
terssi, seksti ja septimi).

Puhtaissa ja suurissa
intervalleissa ylempi
sävel kuuluu alemman
sävelen aloittamaan
duuriasteikkoon.

Pienet intervallit
rakennetaan suurista
kaventamalla sävelten
välimatkaa puoliastekeen
verran.

Muodosta seuraavat intervallit:

Solfatkaa alla oleva melodia. Rengastakaa sieltä yhdessä sovittuja intervaleja ja tunnistakaa niiden laadut. Mitkä intervallit ovat tässä melodiassa tyypillisimpiä?

Lopuksi soinnuta melodia I, IV ja V asteen soinnuilla. Jos sinulla on käytössäsi sointusoitin, voit kokeilla soinnuttamista ensin ilman kynää.

On armas mulle aallon tie

Kansanlaulu

Solfasurffa

Päättelä sävellajit kaikista sivun melodioista ja merkitse ne rivien alkuun.

Solfaa soituharjoitukset itsellesi sopivalta korkeudelta ja soinnuta ne I, IV ja V asteen soinnuilla.

Voit muunnella harjoitusten rytmejä mielesi mukaan ja transponoida niitä muihinkin sävellajeihin.

Soita säestystä omalla soittimellasi tai koskettimistolla.

Two staves of music in 4/4 time. The first staff is in E major (three sharps) and the second is in A minor (three flats). Both staves show a scale starting on the first line. Above the notes are Roman numerals indicating chords: I, IV, V, I. Below the first staff is the label 'E :'. Below the second staff is the label 'As :'. The scales are: E major (E, F#, G, A, B, C#, D) and A minor (A, B, C, D, E, F, G).

Laula melodia oktaavia korkeammalta. Lisää säekaaret. Voit säveltää tai improvisoida melodiaan jatkoa.

Graupner: Gavotti

Two staves of music in 4/4 time, both in D major (two sharps). The first staff starts on the first line and the second on the first space. Both staves show a scale with slurs over groups of notes. The scales are: D major (D, E, F#, G, A, B, C#).

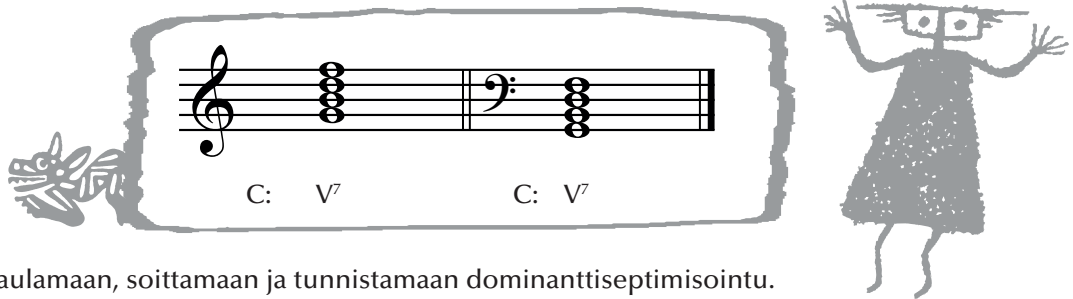
Laula melodia itsellesi sopivalta korkeudelta. Sommittele siihen bassostemma (esim. toonika/ dominantti). Voit soittaa bassolinjan omalla soittimellasi tai koskettimistolla.

Beethoven: Ecossaise

Two staves of music in 2/4 time, both in G major (one sharp). The first staff is in treble clef and the second in bass clef. The first staff shows a scale with slurs. The second staff shows a bass line with chords. The scales are: G major (G, A, B, C, D, E, F#).

Dominanttiseptimisointu

Kolmisointu voidaan laajentaa nelisoinnuksi. Tavallisin nelisointu on V asteen sointu. Sitä kutsutaan dominanttiseptimisoinnuksi. Sointu on melko yleinen, erityisesti lopukkeissa. Dominanttiseptimisointu rakennetaan lisäämällä V asteen soinnun päälle pieni terssi, joka muodostaa pienen septimin soinnun pohjasävelen kanssa. Koska sointu on aika jännitteinen, se purkautuu mielellään I asteen sointuun.

Harjoittele laulamaan, soittamaan ja tunnistamaan dominanttiseptimisointu.

Opettaja soittaa yhdistelmiä I-V-I tai I-V⁷-I.

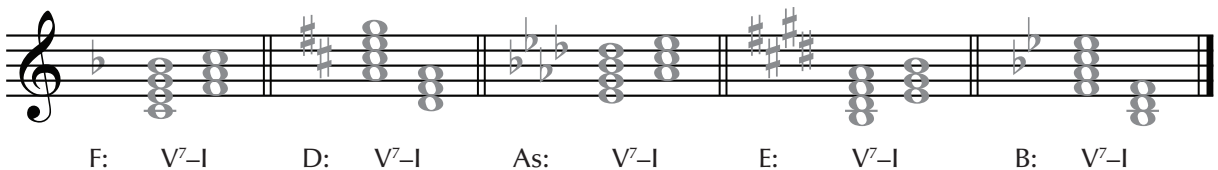
Tunnista, kumpi V asteen soinnuista on kyseessä. (Löydät samat kuuntelunäytteet myös Ääni-kirjastosta.)

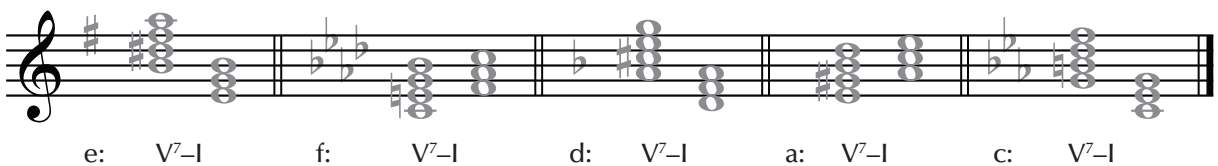
Solfaa samat sointuyhdistelmät murtosointuina. Soita ne sen jälkeen sovituissa sävellajeissa omalla soittimellasi tai koskettimistolla.

Kirjoita pyydetyt sointuyhdistelmät viivastolle. Muista etumerkintä.

Mollisävellajeissa V⁷-sointu muodostetaan harmonisen mollin mukaan, kuten V-sointukin. Se on näissä harjoituksissa aina duurisointu.

Ps. Dominanttiseptimisointu voi esiintyä myös siten, että siitä puuttuu kvinttisävel. Kvintin puuttuminen ei vaikuta sointiin merkittävästi. Kokeile soittamalla.

Solfasurffaus

Päättelä sävellajit kaikista sivun melodioista ja merkitse ne melodioiden alkuun.

Solfaa seuraavat harjoitukset itsellesi sopivalta korkeudelta ja soinnuta ne I-, IV-, V- ja V⁽⁷⁾-soinnuilla.

Voit muunnella harjoitusten rytmejä mielesi mukaan ja transponoida niitä muihinkin sävellajeihin.

Soita säestystä omalla soittimellasi tai koskettimistolla.

Two musical exercises in 4/4 time, both in the key of C major (one staff has a C-clef, the other a bass clef).

Exercise 1 (C-clef):

- Staff 1: C4 (I), D4 (IV⁽⁷⁾), E4 (I), F4 (V⁽⁷⁾), G4, A4, B4, C5.
- Staff 2: C4 (IV), D4 (I), E4 (V⁽⁷⁾), F4 (I), G4, A4, B4, C5.

Exercise 2 (Bass clef):

- Staff 1: C3 (I), D3 (IV), E3 (I), F3 (V), G3 (I), A3 (I), B3, C4.
- Staff 2: C3 (IV), D3 (I), E3 (V⁽⁷⁾), F3 (I), G3, A3, B3, C4.

Talikkalan markkinoilla

Suomi

Two musical exercises in 2/4 time, both in the key of C major (one staff has a C-clef, the other a bass clef).

Exercise 1 (C-clef):

- Staff 1: C4 (I), D4 (IV), E4 (I), F4, G4, A4, B4, C5.
- Staff 2: C4 (IV), D4 (I), E4 (I), F4 (V⁽⁷⁾), G4 (I), A4, B4, C5.

Iso lintu, merikotka

Suomi

Two musical exercises in 2/4 time, both in the key of C major (one staff has a C-clef, the other a bass clef).

Exercise 1 (C-clef):

- Staff 1: C4 (I), D4 (V⁽⁷⁾), E4 (I), F4 (IV), G4 (I), A4 (I), B4 (V⁽⁷⁾), C5 (I), D5 (V⁽⁷⁾), E5 (I), F5.
- Staff 2: C4 (IV), D4 (I), E4 (I), F4 (V⁽⁷⁾), G4 (I), A4, B4, C5.

Sointukäännökset

Soinnut voivat esiintyä musiikissa joko *pohjamuotoisina* tai *käännöksinä*. Kummallakin ilmaisuilla viitataan siihen, mikä kolmisoinnun äänistä on **soinnun alimpana (bassossa)**.

Sointukäännöksillä saadaan mukavaa vaihtelua musiikkiin. Soita seuraavat soinnut vaihtamalla basson säveleksi jokainen soinnun sävel vuorotellen. (Kauttaviivan jälkeen on mainittu sävel, joka kulloinkin jää bassoksi.) Huomaatko eron?

Myös ylempien sävelten järjestystä voidaan muuttaa. Silloin puhutaan *soinnun asemasta*. Sävelten järjestyksen valinnassa huomioidaan muun muassa äänenkuljetus. (Asiasta lisää sivulla 24.) Hyvässä äänenkuljetuksessa soinnut etenevät loogisesti, jolloin vältetään esimerkiksi tarpeettoman suurilta hypyiltä.

Kolmisoinnuilla on kolme eri käännöstä (huomaa siis basson sävel):

$C/C, C_3^5$

Musical notation for C/C, C₃⁵ in grand staff. The bass clef has a single C note. The treble clef has a triad of C, E, and G.

tai esim.

Musical notation for C/C, C₃⁵ in single staff. The treble clef has a triad of C, E, and G.

$C/E, C_3^6$

Musical notation for C/E, C₃⁶ in grand staff. The bass clef has a single C note. The treble clef has a triad of E, G, and B.

tai esim.

Musical notation for C/E, C₃⁶ in single staff. The treble clef has a triad of E, G, and B.

$C/G, C_4^6$

Musical notation for C/G, C₄⁶ in grand staff. The bass clef has a single C note. The treble clef has a triad of G, B, and D.

tai esim.

Musical notation for C/G, C₄⁶ in single staff. The treble clef has a triad of G, B, and D.

Opettaja kertoo sointukäännösten käytöstä tarkemmin. Kiinnitä huomiota sointukäännöksiin myös omissa soittokappaleissasi. Esiintyykö jokin käännös muita yleisemmin?

Iloinen puuhatuokio II

Tunnista viulu- ja bassostemman sävelet Haydnin sinfoniakatkelmasta nro 94. Merkitse sävelten nimet oktaavialoineen nuottien ylä- tai alapuolelle.

Violin part notes (from left to right): d² d² d² b² fis² g² a² g² fis² es² d² cis² c² a²/c² c³ fis² a² c² e² a¹ c²

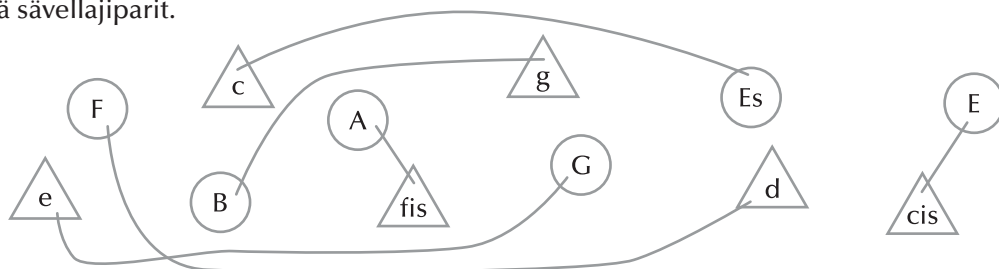
Bass part notes (from left to right): e g a b a g fis d d d¹ c¹ b c¹ b a g fis e d d d d d d d d

Kirjoita pyydettyjen sointujen sävelet laatikoihin. Ympyröi käänösmerkinnän mukainen bassoon jäävä sävel. Soita soinnut yksitellen omalla soittimellasi tai koskettimistolla.

g	c	g	d	g	
e	a	e	h	e	
c	f	c	g	c	
C:	I	IV ⁶ ₄	I ⁶ ₃	V ⁶ ₃	I

d	g	d	a	d	
h	e	h	fis	h	
g	c	g	d	g	
G:	I	IV ⁶ ₄	I ⁶ ₃	V ⁶ ₃	I

Yhdistä sävellajiparit.

Piirrä pyydetty intervalli viivastolle. Huomaa nuottiavain.

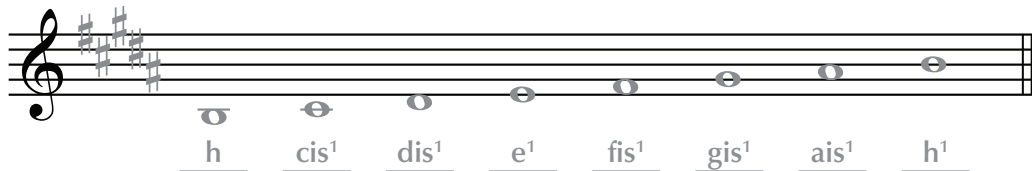
Solfatkaa valmis katkelma. Yhteissoinnnit ovat poimintoja G. B. Martinin kaanonista.

Chord sequence labels: pu1 s3 p6 pu4 s3 s3 s3 pu5 pu1 pu8 - - p7 s2 (p3) pu1

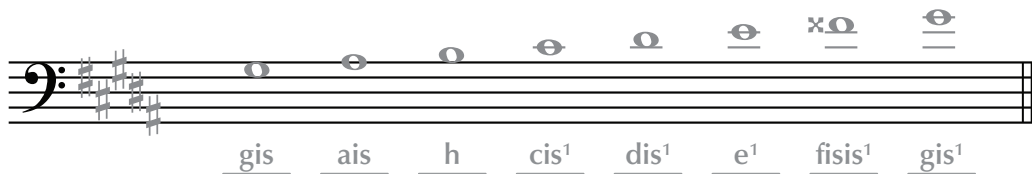
H-duuri ja gis-malli

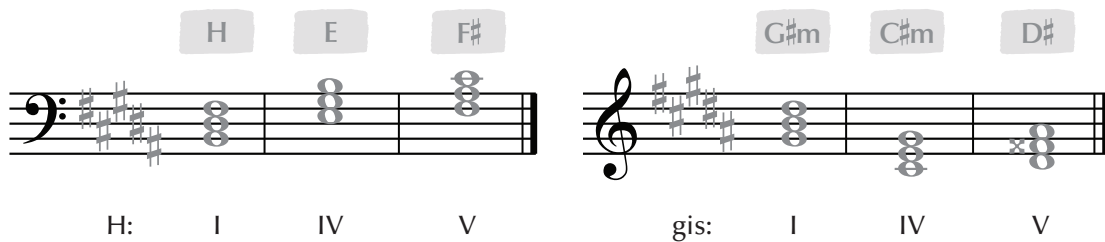
Piirrä H-duurin etumerkintä ja asteikko. Nimeä sävelet oktaavialoineen.

Piirrä gis-mollin etumerkintä ja harmoninen asteikko. Nimeä sävelet oktaavialoineen.

Soita asteikot omalla soittimellasi. Piirrä sävellajien pyydetty sointutehot. Nimeä soinnut reaalisoitumerkein. Muistathan käyttää mollin V asteen pohjana harmonista asteikkoa.

Merkitse samojen sointujen sävelet myös koskettimille. Soita soinnut.

